

**WETENSCHAPPELIJK COMITE
VAN HET FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR DE VEILIGHEID
VAN DE VOEDSELKETEN**

ADVIES 14-2012

Betreft: Evaluatie van het document “Proposal for an adaptation of the Aujeszky’s disease surveillance program in domestic pigs”. (Dossier Sci Com 2011/27)

Advies goedgekeurd door het Wetenschappelijk Comité op 20/04/2012.

Samenvatting

Er werd aan het Wetenschappelijk Comité gevraagd om een studie in verband met de aanpassing van het bewakingsprogramma voor de ziekte van Aujeszky bij varkens, te evalueren.

Het Wetenschappelijk Comité heeft een aantal opmerkingen geformuleerd ter optimalisatie van deze studie. Na het in rekening brengen van de opmerkingen werd een tweede versie van de studie gunstig beoordeeld.

Summary

Advice 14-2012 Evaluation of the study of the CODA/CERVA “Proposal for an adaptation of the Aujeszky’s disease surveillance program in domestic pigs”.

The Scientific Committee of the FASFC was asked to evaluate a study regarding the adaptation of the Aujeszky’s disease surveillance program in domestic pigs.

The Scientific Committee has formulated a number of remarks to optimize this study. The second version of this study, which took these remarks into account, was evaluated favorably.

Sleutelwoorden

Ziekte van Aujeszky – varkens – epidemiologische bewaking – wetgeving

1. Referentietermen

1.1. GESTELDE VRAGEN

Er werd aan het Wetenschappelijk Comité gevraagd om een studie uitgevoerd door het CDD-ERA van het CODA te evalueren/valideren. Deze studie zal als basis dienen voor de aanpassing van het bewakingsprogramma voor de ziekte van Aujeszky in de varkensbeslagen. Deze monitoring is momenteel gebaseerd op bloedname in alle varkensbedrijven, dit driemaal per jaar.

Het doel is het bewakingsprogramma van deze ziekte aan te passen rekening houdend met de huidige epidemiologische situatie en met de risico's tot herintroductie van de ziekte van Aujeszky in de varkensbeslagen.

1.2. WETTELIJKE CONTEXT

Sinds januari 2010 worden varkens in België niet meer gevaccineerd tegen de ziekte van Aujeszky, en sinds 1 januari 2011 is deze vaccinatie verboden. De laatste seropositieve resultaten dateren uit 2008. Als gevolg daarvan heeft de Europese Commissie ons land recent "vrij van de ziekte van Aujeszky" verklaard (Beschikking 2011/648/EU).

Tengevolge van deze gunstige epidemiologische situatie en van het verschijnen van het koninklijk besluit van 12 oktober 2010 betreffende de bestrijding van de ziekte van Aujeszky, moeten de drie ministeriële besluiten die werden genomen in uitvoering van het koninklijk besluit van 5 maart 1993 houdende maatregelen van diergeneeskundige politie betreffende de ziekte van Aujeszky (opgeheven besluit) worden geactualiseerd:

- ministerieel besluit van 8 maart 1993 houdende maatregelen met het oog op de preventie en opsporing van de ziekte van Aujeszky
- ministerieel besluit van 21 april 1999 houdende voorwaarden betreffende het verwerven en behouden van de Aujeszky-statuten
- ministerieel besluit van 4 mei 1999 houdende maatregelen van controle op de uitvoering van de vaccinatie tegen de ziekte van Aujeszky

Deze actualisering zal worden verwezenlijkt via het opmaken van een nieuw ministerieel besluit in uitvoering van het koninklijk besluit van 12 oktober 2010. De vermelde studie die het voorwerp vormt van deze adviesaanvraag zal als basis dienen voor dit nieuw ministerieel besluit.

Overwegende de besprekingen tijdens de werkgroepvergaderingen van 21/12/2011 en de plenaire zitting van 20/04/2012

geeft het Wetenschappelijk Comité het volgende advies :

2. Advies

De voorgestelde studie betreft een 'risk based surveillance' die specifieke risicogroepen intensiever bemonstert om een vroege detectie van de introductie van de ziekte van Aujeszky toe te laten en tegelijkertijd het aantal monsters te kunnen laten dalen waarbij er voldoende garanties kunnen worden gegeven op een vroege detectie.

Het Wetenschappelijk Comité is van mening dat de studie goed opgebouwd is en correct is uitgevoerd maar formuleerde een reeks belangrijke opmerkingen en bedenkingen:

- Enkel varkensbedrijven met een biologische bedrijfsvoering werden beschouwd als bedrijven met buitenbeloop. Dit is in feite een onderschatting aangezien ook andere bedrijven dan biologische bedrijven buitenbeloop kunnen hebben. Bovendien wordt er opgemerkt dat een beperkt aantal bedrijven de zeugen soms tijdelijk laten buiten lopen om de bronst op te wekken. In dit verband is de venerische overdracht van de ziekte van Aujeszky vanuit een eventuele aanwezige everzwijnen populatie niet te verwaarlozen (Althouse en Rossow, 2011). Het bleek echter niet mogelijk om bijkomende gegevens hieromtrent te vinden. Het Wetenschappelijk Comité raadt dan ook aan dat het FAVV het hanteren van buitenbeloop in de bedrijfsvoering registreert in de databanken aangezien het een bijkomende risicofactor is voor talrijke ziekten o.a. voor de ziekte van Aujeszky.
- Het Wetenschappelijk Comité is van mening dat de aanwezigheid van everzwijnen in de buurt van een bedrijf een zeer belangrijke risicofactor is en raadt dan ook aan om deze toe te voegen aan de studie. Het is immers aangetoond voor varkenspest dat ook voor bedrijven zonder buitenbeloop er direct en indirect contact kan zijn tussen varkens en everzwijnen door bv. neuscontact via tralies, fourageren bij voedersilo's,... (Fritzemeier *et al.*, 2000). Er wordt voorgesteld om geografische gegevens over de densiteit van everzwijnen op te vragen bij het Waalse en het Vlaamse gewest.
- Er wordt opgemerkt dat in de voorgestelde studie de kleine bedrijven in een regio met een beperkte varkensdensiteit weinig bemonsterd zouden worden. Het is logisch te veronderstellen dat dit juist bedrijven zijn die meer kans hebben om gelokaliseerd te zijn in regio's met everzwijnen en dat dit bovendien mogelijks bedrijven zijn die een minder goede bioveiligheid hanteren dan grote, meer professionele bedrijven. Verder is zeker voor wat betreft de risicofactor 'herd size' de verdeling in de verschillende categorieën zeer dichotoom. Het Wetenschappelijk Comité heeft bijgevolg zijn twijfels bij de risicofactoren 'density zone' en 'herd size'.
- Het Wetenschappelijk Comité is verder van mening dat de fokbedrijven in de voorgestelde studie te intensief bemonsterd worden aangezien er kan verondersteld worden dat er bij zeugen zeer duidelijke klinische symptomen (abortus en biggensterfte) op de voorgrond zullen treden bij introductie van de ziekte van Aujeszky op een bedrijf en deze met hoge waarschijnlijkheid tot een vroege detectie op basis van klinische symptomen zullen leiden.
- Het Wetenschappelijk Comité is van mening dat de aanwezigheid van everzwijnen en de import uit niet-vrije landen de belangrijkste risicofactoren zijn. Er wordt voorgesteld om 3 verschillende scenario's uit te werken en deze met elkaar te vergelijken:
  - o Random sampling
  - o De huidige voorgestelde risk based surveillance
  - o risk based surveillance met een alternatieve lijst van risicofactoren
- De volgende alternatieve lijst met risicofactoren wordt voorgesteld. Hierbij werd 'herd size' en 'density zone' uit de initiële lijst geschrapt:
  - o Import uit niet-vrije landen
  - o Densiteit van everzwijnen in de regio van het betrokken varkensbedrijf
  - o Bedrijfstype: aanwezigheid van zeugen of niet, waarbij bedrijven zonder zeugen intensiever bemonsterd worden
  - o Aanwezigheid van buitenbeloop
  - o Vervoersbewegingen per bedrijf: het aantal inkomende en uitgaande transporten per bedrijf op jaarbasis
- Het Wetenschappelijk Comité stelt voor om deze alternatieve lijst met risicofactoren opnieuw te laten evalueren en wegen door zowel het experten panel van de initiële studie als de leden van de werkgroep.

Op basis van de beschreven opmerkingen werd door het CDD-ERA een nieuwe studie uitgevoerd. De resultaten van deze nieuwe studie werden opnieuw door de werkgroep geëvalueerd en deze kwam tot de vaststelling dat aan alle opmerkingen en suggesties tegemoet werd gekomen. De tweede versie van de studie wordt als zeer goed beoordeeld en de resultaten als zeer relevant om te dienen als basis voor de aanpassing van het bewakingsprogramma voor de ziekte van Aujeszky bij varkens.

3. Besluit

Na het in rekening brengen van de opmerkingen werd een tweede versie van de studie gunstig beoordeeld.

Voor het Wetenschappelijk Comité,

De Voorzitter,

Prof. Dr. Ir. André Huyghebaert

Brussel, 04/05/2012

Referenties

- Althouse G.C., Rossow K. The potential risk of infectious disease dissemination via artificial insemination in swine. *Reprod Dom Anim* 2011, 46 (Suppl 2): 64–67
- Fritzemeier J., Teuffert J., Greiser-Wilke I., Staubach Ch., Schlüter H., Moennig V. Epidemiology of classical swine fever in Germany in the 1990s. *Veterinary Microbiology* 2000, 77: 29-41

Leden van het Wetenschappelijk Comité

Het Wetenschappelijk Comité is samengesteld uit de volgende leden:

D. Berkvens, C. Bragard, E. Daeseleire, P. Delahaut, K. Dewettinck, J. Dewulf, L. De Zutter, K. Dierick, L. Herman, A. Huyghebaert, H. Imberechts, G. Maghuin-Rogister, L. Pussemier, K. Raes*, C. Saegerman, B. Schiffers, M.-L. Scippo*, W. Stevens*, E. Thiry, T. van den Berg, M. Uyttendaele, C. Van Peteghem.

*: Uitgenodigde experts

Dankbetuiging

Het Wetenschappelijk Comité dankt de Stafdirectie voor risicobeoordeling, de leden van de werkgroep voor de voorbereiding van het ontwerpadvies.

De werkgroep was samengesteld uit:

Leden Wetenschappelijk Comité	J. Dewulf (verslaggever), C. Saegerman, T. Van den Bergh
Externe experts	H. Nauwynck (UGent), D. Maes (UGent), B. Cay (CODA)

Wettelijk kader van het advies

Wet van 4 februari 2000 houdende oprichting van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, inzonderheid artikel 8;

Koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen;

Huishoudelijk reglement, bedoeld in artikel 3 van het koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, goedgekeurd door de Minister op 9 juni 2011.

Disclaimer

Het Wetenschappelijk Comité behoudt zich, te allen tijde, het recht voor dit advies te wijzigen indien nieuwe informatie en gegevens ter beschikking komen na de publicatie van deze versie.